

Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretimi için Almanya'da Yayınlanan Ders Kitaplarının İncelenmesi

An Investigation of Textbooks Published in Germany for Teaching Turkish as a Foreign Language

Zeynep Ateş Bozkurt¹

¹Sorumlu yazar, Dr. Öğr. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, zeynep.ates@deu.edu.tr,
(<https://orcid.org/0000-0001-9538-995X>)

Geliş Tarihi: 10.03.2023

Kabul Tarihi: 27.07.2023

ÖZ

Türkçenin ana dil, köken dil, birinci ve yabancı dil olarak öğretimi, Almanya'da gittikçe önem kazanmaktadır. Dil öğretiminde ders kitaplarının, dersin genel ve özel amaçlarının belirlenmesinde, ders planının uygulanmasında, öğretilecek konunun seçilerek konuya verilecek ağırlık ile konunun aşamalarının saptanmasında, dersin yöntemi ile sınıf içi öğrenci ve öğretmen davranışlarının düzenlenmesinde, ders araç ve gereçlerinin seçiminde önemli işlevi vardır. Öğrenme teorileri ve dil öğretimindeki yeni yaklaşımlar, ders kitaplarının geliştirilmesi gereğini ortaya koymuştur. Türkçe dersinin etkili ve verimli bir şekilde düzenlenmesi konusunda bu denli önemli olan ders kitaplarını analiz edebilmek için, kitabın yazımında etkili olan faktörler ele alınarak, belirtilen faktörlerin birbiri ile ilişkisi incelenmektedir. Toplumun okul ve branşa ilişkin görüşü, eğitim ile ilgili yaklaşımlar, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi teorileri, dilbilimi, metin bilimi ve ülke bilgisi alanındaki gelişmeler, yabancı dil olarak Türkçenin ders planı ve programı gibi faktörler dikkate alınarak, bu makalede belirtilen Türkçe ders kitapları incelenmiştir. Diakronik yaklaşıma göre ders kitapları kullandıkları ülkeye, gruba ve zamana uygun olarak yazılmalıdır. Ders kitaplarının bilimsel olarak analizi, disiplinler arası bir çalışmayı gerektirir. Son on yıl içinde yapılan ders kitapları analizi, kitapta yer alan dilbilgisi konuları ve ülke bilgisine ilişkin araştırmalar, ders kitabının öğrenme sürecine ve etkili öğrenmeye etkisi, yöresel ders kitapları, yabancı dil dersi ile ders kitabı arasındaki ilişkisi gibi konuları içermektedir. Ayrıca ders kitabı analizi ile ilgili araştırmalar, kitapların oluşumu aşamasındaki koşul ve faktörleri incelemektedir. Ayrıca makalede bu denli önemli işlevi olan ve Almanya'da yayınlanan Yabancı dil olarak Türkçe ders kitapları analiz edilerek Türkçe öğrenmek isteyen yabancılara rehberlik etmek amaçlanmıştır.

Anahtar Kelime: Türkçe öğretimi, ders kitabı analizi, yabancı dil olarak Türkçe.

ABSTRACT

The teaching of Turkish as the mother tongue, first language, and first and foreign language is gaining importance in Germany. In language teaching, textbooks have an important function in determining the general and specific objectives of the course, in the implementation of the lesson plan, in the selection of the subject to be taught, in determining the weight to be given to the subject and the stages of the subject, in the method of the lesson, in the regulation of student and teacher behaviour in the classroom, and in the selection of teaching aids and materials. Learning theories and new approaches in language teaching have revealed the need to develop textbooks. To analyse the textbooks that are so important for the effective and efficient organization of the Turkish lesson, the factors that are effective in the writing of the book are discussed and the relationship between these factors is examined. The Turkish textbooks mentioned in this article are analysed by considering factors such as the society's opinion about the school and the branch, approaches related to education, theories of teaching Turkish as a foreign language, developments in the

fields of linguistics, text science and country knowledge, lesson plan and program of Turkish as a foreign language. According to the diachronic approach, textbooks should be written in accordance with the country, group, and time in which they are used. Scientific analysis of textbooks requires an interdisciplinary study. Textbook analyses conducted in the last ten years include research on grammar topics and country information, the effect of the textbook on the learning process and effective learning, regional textbooks, and the relationship between the foreign language course and the textbook. In addition, research on textbook analysis examines the conditions and factors in textbook formation. In addition, the article aims to guide foreigners who want to learn Turkish by analysing Turkish as a foreign language textbook published in Germany, which has such an important function.

Keywords: Teaching Turkish, textbook analysis, Turkish as a foreign language.

GİRİŞ

Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesinin önem kazanması ile Almanya'da yayınlanan kitap sayısında her geçen gün bir artış gözlenmektedir. Bu makalede de Almanya'da yayınlanan 25 ders kitabının analizi yapılmaktadır.

Bilindiği üzere, sübjektif bir süreç olan ders kitabı analizini objektif bir sürece dönüştürmek amacıyla, 1970 yıllarından beri sürekli ders kitabı analiz ölçütleri konusunda çalışmalar yapılmaktadır.

Yabancı dil olarak Almanca ders kitaplarını irdelemek amacıyla, 2 ciltten oluşan Mannheim kriter kataloğu yayınlanmıştır. Daha sonra oluşturulan Stockholm kriter kataloğu da, öğrencilerin ihtiyaçlarını, öğretmenlerin metod ve dil öğretim yöntemleri ile ilgili önceliklerini, ders kitabının diğer ders araç-gereçleri ile bağdaştırılabilir olmasını dikkate almaktadır. Stockholm kriterler kataloğuna göre ders kitabının yapısı metin ve dilbilgisi bölümleri alıştırma seçimi önem arz etmektedir (Kast & Neuner,1994).

Metinlerdeki resimlerin eğitim açısından uygun olup olmadığı, kitabın ders müfredatını dikkate alıp almadığı da özellikle incelenmelidir (Güneş & Çeliker:2010).

Ayrıci ders kitabındaki metin ve bilgilerin öğrencinin yaşına uygun olması içerik açısından doğru olması, karşılaştırmalı kültürlerarası bilgi içermesi de önemlidir (Funk, 1998).

Ders kitabının, standart dile öncelik vermesi de gerekir. Dilin suni değil otantik, konuşulan dil olması da arzu edilen bir ölçüttür. Yeterli diyaloglar ve yaratıcı alışırmalar da ders kitabında yer almalıdır (Engel vd., 1979). Tüm belirtilen kriterler gözünde bulundurularak, Almanya'da uygulanan 25 yabancı dil olarak Türkçe ders kitabı ve 4 sözlük incelenmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarının incelenmesi sonucunda örn. Günay ve arkadaşlarının (2014) makalesinden elde edilen bilgilere göre, İstanbul A1 ve A2 düzeyine denk gelen bölümlerinde hedef dilbilgisi öğretiminin İngilizce açıklamaları ile birlikte yer aldığı görülmüştür. Ayrıca hedeflenen konunun öğretiminde okuma metinlerinden ve mekanik alıştırmalardan yararlanılmıştır. Bunun yanı sıra karşılaştırma işlevi gören aynı sözcük kullanılmış ve açıklama yapılmıştır.

Yabancılar için Türkçe A2 ders ve çalışma kitabında karşılaştırmalı anlatımlara yer verilmiştir (bkz. Açık, 2015). Avrupa Ortak Başvuru Metnine göre A2, B2, C2 düzeylerinde öğretilmesi uygun görülen karşılaştırma yapılarının incelenen kitaplarda genel olarak A2 düzeyinde yer aldığı saptanmıştır.

Dildeki her türlü yapının yabancı dil olarak Türkçe Sınıflarında, günlük hayatta kullanım oranları göze alınarak öğretilmesi gerekmektedir. Özellikle konuşma dilinde kullanım oranı yüksek olan yapılar yabancılar için Türkçe öğretimi kitaplarında da yer verilmesi gerekmektedir. Kitaplarda bu konularda öncelik gözönünde bulunmalıdır (Günay vd., 2014).

Dursun Köse'nin (2014) "İletişimsel dil edinci açısından yeni Hitit yabancılar için Türkçe" adlı makalesinde kitabın iletişimsel edinci kazandırmada genel olarak başarılı olduğu belirtilmekte olup kitapdaki ünitelerin, dilbecerilerinin tamamına yer verdiği görülmektedir. Ancak kitabın ses bilimsel edince dönük etkinliklere yer vermediği saptanmıştır. Sözlüksel edinc için önemli olan atasözü ve deyimlerinde kitapda yer almadığı görülmüştür (Köse, 2014).

Gönül Durukafa ve Cansu Mergin Durukafa'nın (2012) "Almanya'da doğal yaklaşım ile yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi" başlıklı makalesinde, Almanlar için yazılmış ders kitaplarının önemi vurgulanmıştır. Storch (1999) 'un da belirttiği gibi öğrenciler dilbilgisi kurallarını ülke bilgisini metin türlerini hep öğrenci merkezli alıştırmalar içeren kitaplar sayesinde öğrenmektedir

Aşağıda sunulan ders kitapları Almanya'da Halk Eğitim Merkezlerinde, liselerde yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kullanılmaktadır.

1.1. Almanya' da Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi İçin Yayınlanan Ders Kitaplarının Analizi

Ders kitabı analizi ile ilgili olarak yapılan pek çok araştırma, çoğunlukla ders kitaplarının oluşumu safhasındaki şartlar ile faktörleri incelerken ders kitabı eleştirisi ise kitabın belli bir gruba, grubun amaçlarına, öğrenme ortamlarına ve şartlarına uygun olup olmadığını inceler. Ders kitaplarını eleştirmek için, geçerli ve güvenilir değerlendirme ölçütlerisaptamak gerekir.

Geçerli ve güvenilir kriterlere göre, ilgili ders kitabının öğrenci grubuna uygun olup olmadığı tespit edilerek, kitabın uygulanması aşamasında öğretmen ve öğrencilere tavsiyeler sunulur. Ders kitabının ilgili branş için zayıf ve güçlü tarafları belirlenerek kitabın daha verimli ve etkili kullanımı sağlanır.

Bu amaçla, farklı öğrenme ve öğretim yaklaşımlarına göre yazılmış, çok sayıda ders kitabı arasından derse en uygun olanının seçimi söz konusu olduğunda karşılaştırmalı ders kitabı analizi ölçütlerine ihtiyaç duyulur.

Öğretmenler, amaçları, öğrenme şartları, ilgi düzeyleri farklı öğrencilerin bulunduğu heterojen sınıflar için en uygun olan ders kitabını bulma konusunda güçlük çekmektedir. Ders kitabı analizi yapmak amacıyla oluşturulan uluslararası kriterler kataloğu aşağıda belirtilen sorulardan oluşmaktadır.

1.1.1. Ders Kitabının Özelliği

1. Ders kitabına ek olarak hangi materyeller verilmiştir?
2. Hangi materyellerin derste mutlaka kullanılması gerekir, hangi ek materyel sunulmuştur?
3. Sınıfın şartlarına uygun olarak öğretmen ile öğrenciler tarafından kullanılacak materyeller hangileridir?
4. Kitaptaki konuların dağılımı dersin planlamasına uygun mudur?

1.1.2. Ders Kitabının Muhtevası

1. Kitaptaki ünitelerde yer alan konular nelerdir?
2. Konular öğrencinin seviyesi ve ülkesi ile ilişki kurmasına elverişlimidir?
3. Seçilen konuların, öğrencinin günlük hayatı ile ilişkisi var mıdır?
4. Öğrencinin kendi kültürünün toplumsal ve sosyal gerçekleri ile yabancı dili öğrenilen ülkenin kültürünün konuları ile ilişkisi var mıdır?
5. Kitapta öğrenciler için önem arz eden ve motivasyonu sağlayan hangi konular yer almaktadır?

6. Kitapda yer alan konular, belli bir seviyeye ve aşamaya göremi tespit edilmiştir? Konular öğrencilerin dört temel dilyeteneğini geliştirecek şekildemi düzenlenmiştir?
7. Kitapdaki öğretim durumları ile dilsel aktiviteler yabancı dilin güncel kullanımına uygun mudur?
8. Öğretim durumları öğrencilerin ileriki yaşantısında ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde gerçekçi olarak mı seçilmiştir?
9. Öğrenilen kavramlar başka bir durumda da kullanılabilir mi?
10. Konular ve dili öğrenme durumları, öğrencilerin kendilerini ifade etmesine ve görüş bildirmesine elverişli midir?
11. Konular öğrencinin dramatisasyonuna uygun mudur?
12. Kitapda önyargı içeren metinler var mıdır? Önyargıların tartışılmasına imkan sağlanmaktadır mı?
13. Ders kitabı gerçek yaşantıdan alınmış metin türlerini kapsamaktadır mı?(dergi ve gazetelerdeki metinler gibi)
14. Gerçek yaşantıdan alınmış metinler hangi aşamada ele alınır?
15. Kitapda edebi metinlere yer verilmektedir mi?
16. Metinde öğrencilerin metni anlamasını kolaylaştıran alıştırmalara yer verilmiş midir?
17. Öğrencilerin metni anlamasını kontrol eden alıştırmalara yer verilmiş midir?
18. Ders kitabının sayfa düzeni göze hitap edip kolayca görülmektedir mi?
19. Kitapda aranan konu kolayca bulunabilir mi?
20. Kitapdaki resim ve fotoğraflar metin hakkında öğrencilerin konuşmasını sağlamaktadır mı?

1.1.3. Dilbilgisi

1. Dilbilgisi yapılarının öğrenilmesi ve yapılarla ilgili konuşma konuları kitapta mevcut mudur?
2. Öğrencilerin dilbilgisi kurallarını kendi başlarına anlamaları için yardımcı materyal var mıdır?
3. Dilbilgisi yapıları sistematik olarak tekrarlanıp işlenmektedir mi?
4. Bir kurallın anlaşılması için görsel destek var mıdır?
5. Öğrenciler için özet yada başka yardımcı materyeller var mıdır?
6. Hangi dilbilgisi terminolojisi kullanılmıştır?
7. Öğrencilerin anadilde edindiği terminoloji ile yabancı dilbilgisi terminolojisi derece birbiri ile ilişkilidir?
8. Bir dilbilgisinin yapısının önemi ve iletişimsel işlevi metinler ve uygun alıştırmalarla desteklenerek öğrencilerin anlamasına uygun bir şekilde sunulmuş mudur? (bkz. Durzenko, 1994)

1.1.4. Sözcük Hasinesi

1. Öğrencinin aktif ve pasif olarak kullanacağı sözcükler belirtilmektedir mi?
2. Sözcükler çeviri ilemi örnek cümlelerle açıklanmaktadır mı?
3. Öğrencilere sözcük hazineleri geliştirmeleri amacı ile sistematik olarak destek sağlanmalıdır mı?
4. Sözcüğün kullanımını öğretilmektedir mi?
5. Konuların düzenlenmesi, sözcüklerin tekrar edilerek geliştirilmesini sağlamaktadır mı?

1.1.5. Öğretim Methodu ve Alıştırma Türleri

1. Ders ve Öğretmen kitabında, hızlı ve yavaş öğrenen öğrenciler için farklı alıştırmalara yer verilmiş midir?
2. Üniteler, ünitelerin bölümlerinin yeri ve sırası değiştirilebilir mi?
3. Alıştırmalarda açık ve kapalı uçlu sorulara yer verilmiş midir?

4. Kitapdaki iletişimsel araştırmaların dilbilgisi araştırmalarına oranı nedir?
5. Öğrenilere kitap dışında kendi inisiyatifleri ile çalışma olanağı sağlanmaktadır mı?
6. Ders kitabı araştırmaları yabancı dilde dört temel dil becerisinin gelişmesini sağlayan sistematik araştırmalara yervermektedir mi?
7. Öğrencilerin kendiliğinden üreteceği araştırmaların payı ne kadardır?
8. Kitapta öğrencilerin iletişim kurmasını özendirilen araştırmalar var mıdır?
9. Oyunla dil öğrenme gibi yaratıcı araştırmalar var mıdır?
10. Araştırmalar birbirine bağımlı mıdır?

1.1.6. Kitaba İlişkin Ders Araç ve Gereçleri

1. Ders kitabındaki araç gereçler uygun mudur? Bunları kullanmak için hangi teknoloji gereklidir?
2. Araç gereçlerin seçimi ders öğretmenini bırakılmış mı?
3. Ders araç gereçleri ile metinler paralel mi ya da ayrımı kullanılacak?
4. Ders araç gereçlerin kalitesi öğrencilere ve derse uygun mudur?
5. Ders araç gereçleri öğrencilerin derse aktif katılımını sağlamaktadır mı? Ya da öğrenci pasif dinleyici konumunda mıdır? (bkz. Engel vd., 1977).

1.1.7. Öneriler

1. Kitapta öğretmenlere didaktik ve metod açısından öneriler verilmiş midir?
2. Öğretmenlere uygun, anlaması kolay tek düzey olmayan ders planı verilmiş midir?
3. Alternatif metotlar için öneri var mıdır?
4. Zayıf ve çabuk anlayan öğrenciler için uygun araştırmalar verilmiş midir?
5. Okuma metinlerinde ülke bilgisi verilmiş midir?
6. Ders kitaplarında ek okuma parçaları mevcut mudur?
7. Ders kitabı yayınlanmadan önce denenip bu konuda olumlu olumsuz eleştiri yazısı var mıdır?

Ders kitaplarının bir dersin başarılı bir şekilde işlenmesinde payı büyüktür. Müfredat programlarının boyutları dikkate alındığında, dersin hedefleri, içerikleri, derste kullanılan kitap ve materyaller, ders araç-gereçleri, dersin yöntemi ile öğrenci başarısının değerlendirilmesi arasında korelasyon mevcuttur (bkz. Funk, 1998).

Ders kitabı analizinin bilimsel yapılabilmesi için Stockholm ve Mannheim kriterleri geliştirilmiştir.

Bu kriterler doğrultusunda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yayınlanıp uygulanan toplam 20 ders kitabının incelemesi yapılmıştır. Yabancı Dil olarak Türkçeyi öğrenmek isteyen öğrencilere ışık tutacağı kanaatindeyim.

BULGULAR

2.1. Alev Tekinay, Osman Tekinay: Günaydın, Einführung in die Moderne Türkische Sprache, Teil 1, Lehrbuch, Reichert, Wiesbaden 2002

Günaydın başlıklı kitabın yeni basımının 1. bölümü, modern Türkçe'nin öğretimi ve öğrenimi açısından yeni bir yaklaşımı sergilemektedir. Bu kitapta öğrenme yöntem ve tekniklerinin yanı sıra, dilbilgisi, kelime hazinesi ile ülkeye ilişkin bilgiler de güncelleştirilmiştir.

Günaydın, yabancı dilin öğretimini iletişimsel ve kültürlerarası yaklaşımı göz önünde bulundurularak, gerçekleştirmektedir.

Günaydın, iletişimsel ve kültürlerarası yaklaşımları göz önünde bulundurarak, Türkçe'nin içerisinde Türkçe ve Almanca karşılaştırılarak kültür aktarımı yapılır. Kitapta dilbilgisi ve sözcük öğretiminin yanı sıra, ükle bilgisinin öğretimi de önemli rol oynamaktadır. Konulara ilişkin bilgiler, karikatür, resimli öykü, sahneleme ve fotoğraflar gibi sayısız gerçek materyaller ile desteklenerek tamamlanır. Konu çeşitliliğinin fazla olması sayesinde kitap hem öğrencilere hem de öğretmenlere zevkli bir öğrenme ortamı hazırlar. Kitabın genişletilmiş 1. cildi, Türkçe dilbilgisinin B1 düzeyinde yazıları ile zengin bir kelime hazinesini içeren 15. konusunu ele almaktadır. Kitabın bu cildinde detaylı dilbilgisi tabloları da yer almaktadır. Ayrıca, tüm metinlerin ve diyalogların çevirileri ile alıştırmaların çözümleri ve kitapta yer alan 2000'nin üzerinde tüm sözcük ve deyimlerin listesinin bulunduğu bir yardımcı kitapta sunulmuştur.

Günaydın, adlı Türkçe Öğretim kitabının 2. cildi de vardır. Bu kitapta da Türkçe dilbilgisinin tüm özellikleri ile kapsamlı bir kelime hazinesi yer almaktadır. Kitabın 2. cildi de, bir yardımcı kitabı ihtiva etmektedir.

Günaydın adlı ders kitabı serisinin 3. cildinin başlığı ise "Türkçe metinler, Okuma ve Çalışma Kitabı" dır. Bu kitapta da hem başlangıç aşamasında olan öğrenciler için ders materyali sunulmakta hem de ileri düzeydeki öğrenciler için metinler verilmektedir. Kitap, resimli öyküler, şarkılar, atasözleri ve deyimler, oyun ve bilmeceler ile seçilmiş edebi metinler sayesinde Türk Kültürü hakkında bilgileri sunmaktadır. Günaydın Türkçe öğretim kitap serisi öğrencinin kendi kendisinin Türkçe öğrenmesini sağlamakla kalmayıp çok sayıda düzenlenmiş olan diyaloglar ile etkileşimli öğrenmeye de uygundur. Karşılaştırmalı ve kültürlerarası öğrenme yaklaşımına göre düzenlenmiş olan Günaydın Türkçe öğrenme seti, karşılıklı öğrenmeyi de gerçekleştirir. Kitabın fiyatı, 29,90 Avro.

2.2. Margarete I., Ersen – Rasch: Türkisch für Anfänger und Fortgeschrittene, Auflage: 3., überarbeitete Auflage, Harrassowitz 2010

Bu ders kitabı, hiç Türkçe bilgisi olmayan A1 düzeyindeki öğrenciler için yazılmıştır. Kitap, üniversitelerde, halk eğitim merkezleri Türkçe kurslarında öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmeleri için kullanılabilir. Bilişsel öğrenme ile iletişimsel yaklaşım kitabın prensibini oluşturmaktadır. Kitapta pek çok diyalog ve monologların yer almasının yanı sıra Türkçe dilbilgisi de belli bir aşama sürecinde aktarılmaktadır. Günlük hayatta önemli olan konulara ilişkin diyaloglar ve otantik metinler zengin alıştırmaya çeşitleri ile desteklenmektedir. Dilbilgisi kuralları da anlaşılır olarak açıklanmakta sözcük oluşturmak için önemli olan son ekler yapım ve çekimleri tablolar ile daha belirgin açıklanmaktadır. Kitap ana dili Türkçe olanların konuştuğu diyalog ve metinleri içeren 2 adet CD ile desteklenmektedir. CD'lerde ayrıca, tüm diyalog çözümleri ile alfabetik olarak düzenlenmiş sözcük listesi yer almaktadır. Kitap Avrupa Dil Portfolyosunun kriterlerine göre aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

- a) 1-11 Konu arası (A1)
- b) 12-20 Konu arası (A2)
- c) 21-27 Konu arası (B1)
- d) 28-34 Konu arası (B2)

Araştırmanın girişinde belirtilen Mannheim ve Stockholm uluslararası ders kitabı analizi kriterlerine göre bu kitapta seçilen konular öğrencin günlük yaşantısı ile ilişkili olup öğrencilerinin motivasyonunu üst düzeyde sağlamaktadır.

Ayrıca dil bilgisi yapılarının öğrenilmesi konuşma konuları ile de desteklenmektedir. Kitapta bir dilbilgisi kuralının anlaşılması için gerekli olan görsel desteklerde verilmiştir.

2.3. Margarete I. Ersen – Rasch: Türkisch-Übungsgrammatik A1-C1 mit Lösungsschlüssel , Auflage :1., Aufl. (Mai 2010), Harrasowitz 2010

Kitap, Türkçe bilen yabancılar için, başka bir ders kitabına bağlı olmadan da kullanılabilir. Kitapta yer alan dilbilim konularının sırası, Avrupa Dil Portfolyösünün A1 ile C1 düzeyi dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Kitap pek çok halk eğitim merkezinin önerdiği ders kitapları listesinde yer almaktadır. A1 ve A2 düzeyindeki dilbilgisi alıştırmalarında genellikle temel kelime hazinesi kullanılmıştır. B1 ve C1 düzeyindeki metin ve alıştırmalarda da temel dil – kelime hazinesinin kullanılması esas alınmıştır. Bu şekilde Almanca yan cümle yapısından çok farklı olan Türkçe yan cümlelerin daha kolay öğrenilmesi amaçlanmıştır. Dilbilgisine ilişkin kurallar, tanımlar, çok sayıda çevrili yapılmış alıştırmalar kitabın ağırlık noktasını oluşturmaktadır.

Ayrıca Türkçe alıştırmalar ve metin analizi çalışmaları da kitapta önemli ölçüde yer almaktadır. Dilbilgisi kategorilerine göre düzenlenmiş konular için basitten karmaşığa, bilinenen bilinmeyene, somuttan soyuta doğru düzenlenmiş bir hiyerarşi gözetilmiştir. Ayrıca öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçları da dikkate alınmıştır. Kitabın konuları arasında geçişi sağlayan açıklamalar da mevcuttur. Kitap ayrıca son eklerin listesini, isim ve fillerin çekimlerini alıştırmaların çözümlerini de içermektedir. Kitabın fiyatı : 29,80 Avro

2.4. Margerete I. Ersen – Rasch: İleri Düzeydeki Öğrenciler İçin Türkçe: Dilbilgisi – Metinler – Alıştırmalar B1-C1/C2 Basım: 1. Harrossowitz 2011

İleri düzeydeki öğrenciler için yayımlanan bu kitap iyi ön bilgisi olan öğrencilere yöneliktir. Öğrencilerin dilbilgisi yeterli olup yan cümlelerin öğrenilmesine ağırlık verilmiştir.

Kitap Avrupa Dil Portfolyosunun B1 den başlayıp C1/C2 düzeyine uygun olarak düzenlenmiştir. Kitaptaki dilbilgisi yapılarında söz dizimi ile bilgi veren açıklamalara, Türkçe zaman formlarına, dilek ve istek kiplerine önem verilmiştir. Edilgen ve Dönüştürücü fiille, fiilimsi ve yan cümleler zarf ve sıfatlar daha ayrıntılı anlatılan konular arasında yer almaktadır.

Dilbilgisi açıklamalarının yanı sıra, çevrili de yapılmış olan ve yan cümleleri de ihtiva eden gerçek metinler mevcuttur. Sözcük açık gerçek metinler mevcuttur. Sözcük açıklamaları ile yan cümlelere ilişkin alıştırmalar, öğrenmelerini sağlamaktadır. Türkiye de yayımlanan günlük gazetelerden alınmış metinlere yer verilmiştir. Kitapta tüm zarf cümleleri, son ekler ili alıştırmaların çözümleri de sunulmuştur. Kitabın fiyatı: 29,80 Avro.

Öğrencinin aktif ve pasif olarak kullanacağı sözcükler örnek cümlelerle desteklenip sözcüğün tekrarı sağlanmaktadır.

2.5. Margarete I. Ersen – Rasch: Türkçe Dilbilgisi: Başlangıç Aşaması İle İleri Düzeydeki Öğrenciler İçin. 2. Basım (Temmuz 2005) Max Hueber Yayınevi 2005

Kitap modern Türkçe'nin dilbilgisi için sistemli bir şekilde yazılmış temel başvuru kitabı niteliğindedir. Türkçe dilbilgisi karşılaştırmalı olarak anlatılır. Kitap hem başlangıç aşamasında hem de ileri aşamadaki öğrenciler için kullanılabilir. Dilbilgisi kitabı olarak yardımcı kitap veya temel ders kitabı olarak da kullanılabilir. Kitabın fiyatı: 27,50 Avro.

Kitapta yeralan öğretim durumları öğrencilerin güncel kullanımını karşılayacak nitelikte olup kendilerini ifade etmesinde ve görüş bildirmesine uygundur. Ayrıca konular öğrencinin dramatisasyon yeteneğini geliştirecek niteliktedir.

2.6. Margarete I. Ersen-Rasch Hayrettin Seyhan: Güle Güle, Türkçe Ders Kitabı, 1. Basım, Max Hueber Verlag 2008

Bu kitabın hedef kitlesi, Halk Eğitim Merkezlerinde Türkçe öğrenmeye yeni başlayan yetişkinler ile yetişkinlere eğitim veren kamu kurum kuruluşlarındaki öğrencilerdir. Duyduğunu anlama, okuduğunu anlama, konuşma, yazma becerilerinin geliştirilmesi kitabın amacını oluşturmaktadır. Güle güle başlıklı Türkçe öğrenme kitabı, 120 saatte ele alınabilecek konuları ile modern Türkçeye giriş kitabı niteliğindedir. Önemli ve gerekli dil bilgisi konularını da dikkate alan bu ders kitabı, işlevsel bir yaklaşım ile yazılmıştır. Öğrencinin günlük hayatta ve Türkiye'

de tatil yaparken ihtiyaç duyacağı konuşma ve diyaloglar kitabın içeriğini oluşturmaktadır. Özellikle sözel iletişime önem veren ders kitabının yanı sıra dil bilgisi konularını içeren bir çalışma kitabı vardır. Çalışma kitabında da, konuların pekiştirilmesini amaçlayan alıştırmalar, dil bilgisi alıştırmaları, duyduğunu anlama ve telaffuz iyileştirmeye yönelik alıştırmalar yer almaktadır. Fiyatı : 15,50 Avro.

2.7. Margarete I. Ersen-Rasch, Hayrettin Seyhan: Güle Güle, Çalışma Kitabı, 1. Basım, Max Hueber Yayınevi 2010

Kitap, dilbilgisi açıklamaları, konuları pekiştirmeyi amaçlayan alıştırmalar ile duyduğunu anlamaya yönelik alıştırmalar sayesinde dört temel dil becerisinin edinimini desteklemektedir.

Öğrenci kendi kendine çalışma yapabilme ve öğrendiklerini pekiştirme olanağına sahiptir. Öğrenci işitsel olarak duyduğu kelimeleri cümleleri alıştırmaları yaparak dilbilgisini öğrenmektedir. Türkçeyi güncel dilbilgisi ve dil yapısı ile öğrenciye aktarmaktadır. Kitapda duyulan kelimenin yazılı şekline görmek ve işitsel, telafus ve yazım şekliyle öğrenmiş olmaktadır.

Kitap kendi kendine öğrenme alıştırmaları ile öğrenciyi desteklemektedir. Kitapta işitsel olarak öğrenilen sözcüklerin metin içinde yazılı olarak da öğrenilmesi sağlayan alıştırmalar da yer almaktadır. Bu Fiyat : 21,95 Avro.

2.8. Margarete I. Ersen-Rasch, Hayrettin Seyhan: Güle Güle, 2 Adet CD, Ders ve Çalışma Kitabını Destekleyen Ders Materyali, 1. Basım, Max-Hueber Yayınevi 1999

Ders materyali olan 2 CD, hazırlanan diyaloglar, telaffuz ve duyduğunu anlama oluşturmaları ile ders kitabını tamamlayıcı niteliktedir. Fiyatı: 32,00 Avro.

CD de öğrenci kendi öğrenme hızına göre öğrendiklerini pekiştirebilmektedir. CD de öğrenci alamadığı kelimeleri ve telavusunu tam başaramadığı kelimeleri tekrar tekrar dinleyerek kenşekilde dörttemel dil becerisi de birbiriyle bağlantılı olarak geliştirilmektedir. di öğrenme hızına göre tekrar etme imkanı sunmaktadır. Ders kitabında işlenmiş olan konular sırası ile CD verilmektedir böylece öğrenci ders kitabındaki konu takibini daha rahat ve açık bir şekilde takip edebilmektedir. Bu materyal öğrencinin tek başına alıştırma ve çalışmalarını pekiştirmek için uygun bir çalışma materylidir.

2.9. Nuran Tezcan: Türkçe-Almanca Temel Dil Hazinesi, Harrossowitz, Wiesbaden 1998

Bu ders kitabı, 6000 türemiş ve birleşik kelime, deyim ve örnek cümlelerden oluşan yaklaşık 2100 kısa konuyu ihtiva etmektedir. Fiyatı: 23,00 Avro.

Kitapdaki ünitelerde yer alan konular belli bir aşamaya göre saptanmış olup güncel hayattan seçilmiştir. Dilbilgisi yapılarının öğrenilmesi için bolca yardımcı materyal sunulmuştur. Dilbilgisi konuları sistematik olarak tekrarlanmaktadır.

Öğrencilere kitap dışında başka projelerle ve kendi inisiyatifleri ile çalışma olanağı sağlanmaktadır. Yaratıcı Dil alıştırmalarına da önemli ölçüde yer verilmiştir.

2.10. Angelika Landmann: Türkçe, Başlangıç Aşamasındaki ve İleri Düzeydeki Öğrenciler İçin Dil Bilgisi Öğrenme Kitabı, 1. Basım Harrassowitz 2009

Angelika Landmann tarafından yazılan bu Türkçe Dil bilgisi öğretimi ders kitabı 1942 yılında Herbert Jansky'nin yayınladığı dil bilgisi kitabının genişletilmiş bir çalışmasıdır. Dilbilgisi yapı ve alıştırmaları, başlangıç aşamasından başlayıp ileri düzeye dek düzenlenmiştir. Bu kitap üniversiteler ve Halk Eğitim Merkezlerindeki Türkçe öğretimi dersleri için yazılmış olan Avrupa Dil Portfolyosunun A1-B2 düzeylerine uygundur. Türk Dili yapısı itibari ile Hint-Avrupa dil grubundaki dillerden tamamen farklılık gösterdiği için toplam 84 konuda dil yapıları adım

adam açıklanarak tablolar ile basit örneklerle anlaşılır hale getirilir. Konulardan sonra yer alan diyaloglar, alıştırmalar bölümünde öğrenilen konuyu pekiştiren kısa cümleler diyaloglar yer alır.

Güncel konular ile ülke bilgisi, tarihine ilişkin metinlerin işlendiği diyalogları bölümün sonunu oluşturur.

Yazarın 1968 ile 2008 yılları arasında çok sayıda yayınlanan kitapta güncel konular yer almıştır. Konuların sonunda alıştırmaların çözümleri, her konudaki sözcüklerin listesi ve alfabeğe göre düzenlenmiş sözcük listesi vardır. Ekte de Almanca yan cümleler ile tercümelere kitaptaki son eklerin listesi ve Türkçe Fiiller yer almaktadır. Kitabın Fiyatı: 39,80 Avro.

2.11. Angelika Landmann: Türkçe Fiil ve Sıfat Çekimlerinin Tablosu. 1. Basım, Harrassowitz, Aralık 2009

Kitap, isimlerin hallerini ve fiillerin zamanlarını tablolar halinde sunmaktadır. Türkçe’de kuvvetli ve zayıf fiiller yoktur ve fiil çekimleri de büyük farklılık göstermez. Hint Avrupa Dil ailesinde yer alan diller ile karşılaştırıldığında, pek çok sayıda son ekin dil bilgisel işlevinin olduğu görülür.

Belirtilen son eklerinde ses uyumu çok önemlidir. Öğrenciler için bu ünlü seslerin çekim ve yapım eklerini içeren tablolar, öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırır ve her Türkçe öğrenme ders kitabı içinde alternatif oluşturur. Kitabın Fiyatı: 14,80 Avro

Kitapta gramer yapılarının özellikle de fiil ve sıfat çekimlerinin ayrıntılı tablosu verilmektedir. Öğrenci bir bakışta Türkçenin dilbilgisi yapılarını sistematik olarak görüp anlayabilmektedir.

2.12. Angelika Landmann: Türkçe Dilbilgisi Kitabı 1. Basım, Harrassowitz 2009

Bu kitap Türkçe dilbilgisinin en temel yapılarını özet olarak kolay anlaşılır, bir şekilde anlatır. Dilbilgisi kategorilerine göre sistematik olarak düzenlenmiş olan içerikler, tablolar ve örnekler ile desteklenerek açıklanır. Ayrıca ayrıntılı örneklerle öğrenme süreci de kolaylaştırılır.

Belirtilen özellikleri ile kitap Türkçe ön bilgisi olan yabancı öğrenciler için yazılmıştır. Ayrıca hiç Türkçe ön bilgisi olmayan ama Türkçe’nin dilbilgisi hakkında bilgi edinmek isteyen dilbilimcilerde de yöneliktir. Bu kitap derste kullanılan kitaba yardımcı kitap olarak veya dilbilgisini kendi keline öğrenmek isteyenler de kullanabilir. Kitabın Fiyatı: 14,80 Avro.

2.13. Alev Tekinay, Osman Tekinay: Günaydın, Modern Türk Diline Giriş, 1. Bölüm Çözümler ve Kelime Listeleri: 1. Bölüm Reichert, Wiesbaden 2002. Kitabın Fiyatı 9,90 Avro

Bu kitapta A1 düzeyinde Türkçe öğrenmek isteyen öğrencilere uygun dilbilgisi yapıları ve konular sunulmuştur. Ders kitabının sayfa düzeni ünitelerin kolayca anlaşılmasını sağlamaktadır. Kitapta yer alan resim ve fotoğraflar sayesinde dilbilgisi yapıları ve bu yapılarla ilgili konuşma metinlerini anlamak daha kolaydır.

Dilbilgisi konularının anlaşılması için uygun dilbilgisi terminolojisi kullanılmıştır. Ayrıca sözcük hazinesinde örnek cümlelerle öğretilmektedir. Kitap ile ilgili olarak öğrencilere metodik didaktik açıdan öneri sunulmaktadır. Öğretmenler içinde öğrenmeyi kolaylaştırıcı örnekler verilmiştir.

2.14. Alev Tekinay, Osman Tekinay: Günaydın, 1. Bölüm Alıştırmalar, 4 CD, Reichert, Wiesbaden 2002. Fiyatı: 59,90 Avro

Ders kitabı Türkçenin günlük kullanımını sağlayan metinleri içermektedir. Kitapta yer alan konular öğrencilerin dil yeteneğini geliştirecek şekilde düzenlenmiştir. Konular öğrencilerin

kendilerini ifade etmesine ve görüş bildirmesine uygundur. Ön yargı içeren metinler kitapta yeralmamaktadır. Dergi ve gazeteden alınmış metinler ve çalışma metinleri ile desteklenen kitapta öğrencilerin metni anlamasını kolaylaştıran alıştırmalara bolca yer verilmiştir.

Öğrenciler için verilen özet ve yardımcı materyeller sayesinde dilbilgisi konularıda kolaylıkla anlaşılacaktır. Öğrencilerin kendiliğinden üreteceği alıştırmalar sayesinde öğrenme süreci desteklenmektedir. Kitapta çabuk ve geç öğrenen öğrenciler için alıştırma önerileri ve ek metinler de yeralmaktadır.

2.15. Alev Tekinay, Osman Tekinay: Günaydın, 2. Bölüm: İleri Düzeyde Türkçe Ders Kitabı, Reichert, Wiesbaden 2005

Kitapta yer alan metin ve diyaloglar, günlük hayatta karşılaştığımız somut durumlardan alınmıştır ve yaşayan, konuşulan dildir, Türkçe dilbilgisinin önemleri olan tüm bölümlerini içerir. Çok çeşitli alıştırmalar, metinlerin pekiştirilmesini sağlar. Her konunun içerdiği sözcükler, öğrencinin kendi kendine öğrenmesine yardımcı olur.

Kitapta edebi metinlere de yer verilerek ülke bilgisi sunulmaktadır. B2 den başlayan düzeyde Türkçe öğrenmek isteyen öğrenciler için seçilen konular öğrencilerin kendilerini ifade etmesini ve görüş bildirmesine uygundur. Metinler sayesinde dilbilgisi yapıları ve kuralları tekrarlanarak ele alınmaktadır.

Kitapdaki üniteler iletişimsel alıştırmaları içermekte olup öğrencilerin kendiliğinden alıştırma üretmesine olanak sağlamaktadır. Oyunla ve yaratıcı alıştırmalar sayesinde sözcük hazinesi de kısa sürede geliştirilir. Yabancı Dil olarak Türkçeyi ileri düzeyde geliştirmek amacıyla öğrenen öğrenciler için yazılmış nadir ders kitapları arasında yer alan bu kitapta gerçek yaşantıdan alınmış metin türlerine büyük ölçüde yer verilmektedir.

2.16. Alev Tekinay, Osman Tekinay: Günaydın. Türk Diline Giriş. Tl. 3, Türkçe Metinler, 3. Bölüm, Reichert Wiesbaden 1996

Günaydın kitabının 3. kitabı, 160'ın üzerinde bilmece, atasözü, karikatür ve şiiri içermektedir. 3 aşamalı farklı inceleme tarzı, kitap ile çalışmayı kolaylaştırır. Sözcük açıklamaları, dilbilgisi alıştırmaları ile içerikler konuların pekiştirilmesini sağlar. Fiyat: 26,90 Avro.

Edebi metinlerle yabancı dil öğretimi günümüzde desteklenen bir yaklaşımdır. Kitapta yeralan edebi metinler sayesinde öğrencinin Türk kültürüne yaklaşımı kolaylaşmaktadır. Edebi metinler ile öğrencinin dört temel dil becerisi ve yaratıcı düşünmesi gelişmektedir. Ayrıca edebi metinlerle yabancı dil öğretimini destekleyen görüşlere göre de öğrenci kendi anılarını ve yaşantılarını edebi metinle bağdaştırır.

Kitapta yer alan Türk kültürüne ait bilmece atasözü ve karikatürler ile şiirler sayesinde öğrencinin şahsi gelişimi desteklenerek Türk kültürünü öğrenmesi sağlanır.

2.17. Asuman Çelen Pollard, David Pollard: Lextra Türkçe-Dil Kursu: Başlangıç Aşaması, Avrupa Dil Portfolyosu A1-A2 Düzeyi, CD'ler ve Ücretsiz M3 ile Kendi Kendine Öğrenme Olanğı, Cornelsen Yayınevi, Mart 2009

Evde ve yolda öğrenme. Kendi kendine Türkçe öğrenmek için hazırlanan ideal bir kitaptır. Kitabın birinci bölümünde, Türk dilinin temel yapıları tanıtılır. Alıştırmalar sayesinde dört temel dil becerisi ve iletişimde başarıya ulaşılır.

- Güncel ve işe özgü konularda ilginç öykülere yer verilir.
- Türkiye'ye ve Türklere ilişkin bilgiler verilir.
- Dilbilgisi, sözcük hazinesi ve telaffuz ile ilgili çeşitli alıştırmalar vardır.

- Ağırlıklı konular: Tatil ülkesi olarak Türkiye, alışveriş etmek, şahsi ilişkiler.
- 2 CD’de diyaloglar, deyimler, alıştırmalar işitsel materyal olarak sunulmuştur.
- MP3 verileri yüklenebilir.
- Fiyatı: 24,95 Avro.

Türk dilinin günlük yaşantıda kullanımını belirtilen CD ve MP3 lerde yeralmaktadır. Dijital öğrenmenin önem kazandığı günümüzde bu tür ek materyelle Türk dilinin öğrenilmesi desteklenmektedir.

2.18. Esin İleri: Türk Dili Ders Kitabı. Buske: 1. Basım, Haziran 2007

Hiç Türkçe bilemeyen öğrenciler için yazılan bu kitap, 2000 kelimeyi kapsayan içeriği ile güncel yaşantı seyahat ve meslekler ile ilgili konuları ele almıştır. Kitaptaki dilbilgisi alıştırmaları sayesinde, öğrenciler A2 düzeyine ulaşması hedeflenmiştir.

Toplam 20 konuda çok çeşitli diyaloglar ve metinler sayesinde, Türkçe’nin morfolojisi ve cümle yapısı öğretilir. Türkçe dilbilgisi, Almanca dilbilgisi ile karşılaştırmalı olarak öğretilir. Örnekler görsel olarak da somutlaştırılır. Tonlama ve telaffuz içinde uygun alıştırmalar sunulmuştur.

Kitapta yer alan alıştırmaların çözümleri ve CD de verilen alıştırmalar öğrencinin Türkçeyi kendi kendine öğrenmesini sağlar. Güncel konularda iletişimi sağlamak dili aktif olarak kullanmak cümle yapılarına hakim olmak, yaklaşık olarak 2000 sözcüğü öğrenmiş olmak ve iyi bir gramer bilgisini öğretmek bu ders kitabının temel amaçları arasındadır. Kitabın Fiyatı: 29,90 Avro.

2.19. Özgür Savaşçı: Langenscheidt Praktischer Sprachlehrgang Türkisch: Der Standardkurs für Selbstlerner, Langenscheidt (5 März 2008)

Kitap, bir ders kitabı, bir çalışma kitabı, 1 alıştırmaya kitabı ve 3 CD’de oluşmaktadır. Kitapta günlük hayattan alınmış diyaloglar ve ayrıntılı açıklamaları olan dilbilgisi örnekleri, çok yönlü alıştırmalar, öğrenci başarısını kontrol etmek amacı ile hazırlanan ara testleri, tüm diyalog metinlerinin çevirisi, tonlama, telaffuz ve yazma alıştırmaları, fiillere ait ayrıntılı tablolar, yapım ve çekim ekleri tabloları, edatlar listesi yer almıştır.

3 CD’de yer alan diyalog ve metinler anadili Türkçe olanları tarafından sunulmuştur. Konuşulanı tekrar etme alıştırmaları vardır. Kitabın Fiyatı: 44,90 Avro.

Ünitelerde ve tüm öğrenim durumlarında gerçek hayattan alınan metinler sayesinde Türkçenin öğretimi desteklenmektedir. Kitapta öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmelerini sağlayan alıştırmalar mevcuttur. Dilbilgisi yapılarında seçilen uygun metinler sayesinde metin bağlamında sunulmaktadır. Öğrenciler uygun alıştırmalarla sözcük hazinelerini kısa sürede geliştirebilir.

2.20. Nicolas Labasque, Nil Labasque – Özdemir: Kolay Gelsin! Türkisch Für Anfänger, Lehrbuch mit Audio - CD, Klett Auflage: 2 (Januar 2010)

Kitap, Türkiye’de turist olarak ya da mesleki nedenle ikamet edenler için, dili konuşmalarını sağlamak amacıyla yazılmıştır. Türk kültürü ile Türklerin yaşam tarzının özellikleri öğrencilere öğretilir. Gerçek hayattan alınmış durumlar ülkedeki atmosferi yansıtır. Ülke bilgisini içeren metinler, kültürlerarası yetiyi geliştirir. Kitaptaki her metnin sonunda, ülke bilgisi ayrıntılı olarak sunulur. Türkçe dilbilgisi küçük porsiyonlar halinde aktararak, diyaloglarda pekiştirilir. Her konunun sonunda bir sayfa özet verilir.

Dört temel dilbecerilerinden konuşma becerisini önceleyen kitapta yer alan konular dilsel aktiviteleri güncel dilde içerir. Bu amaçla uygun metinler ve alıştırmalar seçilmiştir. Birbirine bağlantılı olan alıştırmalarla öğrencilerin kendiliğinden iletişim kurmalarını özendirilir.

Yabancı dil öğretim metodlarının da özellikle dikkate alındığı kitapta da Türk kültürünün toplumsal ve sosyal gerçekleri uygun metinlerle sunulmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Alan yazında incelenen makalelerde yer alan yabancı dil olarak Türkçe ders kitapları tüm ülkelerden gelen yabancı öğrencilere yöneliktir. O nedenle bazı kitaplarda İngilizce açıklamalar yapılmaktadır. Yukarıda belirtilen makalelerde kitapların iyileştirilmesi için öneriler sunulmakta ve dört temel dil becerisine ilişkin eksiklikler tespit edilmiştir.

Tüm bu araştırmalar Türkçenin daha iyi ve etkili şekilde öğretilmesine ışık tutmaktadır. Tarafımdan incelenen ders kitapları Almanyada yayınlanmış olup iki grupta değerlendirilebilir. Kitapların bir bölümü Almanyada yaşayan öğrencilere yöneliktir. Diğer grupta ise Türkiye'de yaşayan Alman öğrencilere yöneliktir. Alman öğrencilerin öğrenme alışkanlıkları ve gereksinimleri dikkate alındığından bu kitaplar diğer tüm ulusların öğrencileri için yazılan kitaplardan farklılık göstermektedir. Bu durum da öğrenmenin daha etkili olmasını sağlamaktadır.

Ayrıca kitaplarda iletişim ve yazma yetisini geliştiren ülke bilgisi alıştırmalarına yer verilmesi de önerilir. Öğrenmeyi kolaylaştıran güncel konular ve metinler ile telaffuzun gelişmesini sağlayan fonetik alıştırmalarına da her yabancı dil ders kitabında özel önem gösterilmelidir. Kitaplarda öğrenilen kültürü dışlayan ve küçümseyen hiçbir resim karikatür ve fotoğraf yer almamalıdır. Tümce yapılarına ilişkin mümkün olduğunca farklı alternatifler sunulmalıdır.

Türk yazarların edebi metinleri ile şiirleri de Türk kültürünün öğrenilmesinde önem arz eder. Diğer kültürde yasak ve tabu olan konular kitapların içeriğinde bulunmamalıdır. Karşılığı olmayan dilbilgisi yapılarında yeterince alıştırmaya yer almalıdır. Kitaplarda dört temel dil becerisini kapsayan alıştırmalara yer verilmelidir. Ayrıca kültürün içselleştirmesini sağlayacak deyim ve atasözleri, şarkı ve şiirlere de yer verilmelidir. İki kültürden birisini yüceltecek konular ele alınmamalıdır. Okuma, yazma CD lerini ve alıştırmalarını içeren ek çalışma materyallerinin de kitapları desteklemelidir. Güncel ve konuşulan Türkçeye önem verilerek tüm hedef gruplar için aynı ders kitabı uygulanmamalıdır. Aktif öğrenmeyi ve keşf etmeyi sağlayan oyunlar da kitaplarda sunulmalıdır. Bunun yanı sıra Atatürk, Türk mucitleri ve bilim insanlarını içeren öyküler de yer almalıdır. Yaratıcılığı geliştiren alıştırmalar kitapların içeriğini zenginleştirir.

Yabancı Dil olarak Türkçe ders kitaplarının yazım ekibinde bir dilbilimci, dil öğretimi uzmanı ile uygulamadan öğretmenler yer almalıdır. Kitabı uygulayacak hedef öğrenci kitlesinin özellikleri mutlaka dikkate alınmalıdır. Dönem sonunda öğrencilerin de kitaba ilişkin görüşleri alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açık, N. (2015). Ders kitabı inceleme ölçütlerine göre Türkçe ders kitaplarının karşılaştırılması. *International Journal of Languages Education*, 1, 365-365.
- Çelen Pollard, A. & Pollard, D. (2009). *Lextra Türkçe-dil kursu: Başlangıç aşaması, Avrupa Dil Portfolyosu A1-A2*. Cornelsen Yayınevi.
- Deutsch als Fremdsprache*, Bd. 3, (pp 297-338). Julius Groos Verlag.

- Durukafa, G. & Durukafa, C. M. (2012). Almanya’da doğal yaklaşım ile yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi. In E. Yılmaz, M. Gedizli, E. Özcan, & Y. Koçmar (Eds.), *Türkçenin eğitimi-öğretimi üzerine çalışmalar* (pp. 284-296). Pegem Akademi Yayınları.
- Durzenko, M., (1994). *Lehrwerkanalyse*. Langenscheidt V.
- Engel, U., Krumm, H..J., Stickel, G., Wierlacher, A., (1977). Mannheimer Gutachten.
- Engel, U., Krumm, H..J., Wierlacher, A., (1979). *Mannheimer Gutachten zu asgewählten*
- Ersen – Rasch M., I. (2010). *Türkisch-Übungsgrammatik A1-C1 mit Lösungsschlüssel*, (Auflage 1). Harrassowitz.
- Ersen–Rasch M., I., (2010). *Türkisch für Anfänger und Fortgeschrittene* (überarbeitete Auflage, 3). Harrassowitz.
- Ersen–Rasch, M, I., Seyhan,H.: (1999). *Güle güle, 2 adet CD, Ders ve çalışma kitabını destekleyen ders materyali* (1. Basım). Max-Hueber yayınevi.
- Ersen–Rasch, M., I. (2005). *Türkçe Dilbilgisi: Başlangıç aşaması ile ileri düzeydeki öğrenciler için*. (2. Basım). Max Hueber Yayınevi.
- Ersen–Rasch, M., I. (2011): *İleri düzeydeki öğrenciler için Türkçe dilbilgisi – Metinler – Alıştırmalar B1-C1/C2* (Basım 1). Harrossowitz.
- Ersen–Rasch, M., I., & Seyhan, H. (2008). *Güle güle, Türkçe ders kitabı* (1. Basım) Max Hueber Verlag.
- Ersen–Rasch, M., I., & Seyhan, H. (2010). *Güle güle, Çalışma Kitabı* (1. Basım). Max Hueber Yayınevi.
- Funk, H. (1994). Arbeitsfragen zur Lehrwerkanalyse. In B. Kast & G. Neuner (Eds.), *Zur Analyse, Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken für den fremdsprachlichen Deutschunterricht* (pp. 105–111). Langenscheidt.
- Günay, V. D. vd. (2014). Eşitlik ve üstünlük belirten sıfat ve / ya da belirteçlerin işlevlerinin betimlenmesi ve yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarındaki kullanım durumu. In *Türkçe eğitiminde kuramsal ve uygulamalı çalışmalar* (pp. 311-326). Pegem Akademi Yayınları.
- Güneş, M.H., Çelikler, D., (2010). Konu alanı ders kitabı inceleme dersine yönelik öğrenci görüşleri. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 1(5), 81-90.
- İleri, E. (2007). *Türk Dili Ders Kitabı*. (1. Basım). Buske.
- Köse, D., (2014). İletişimsel dil edinci açısından yeni Hitit yabancılar için Türkçe. In K. İşeri, G. Çetinkaya, T. Çelik, S. Demirgüneş, T. Daşöz, & Y. Gencer (Eds.) *Türkçe eğitiminde kuramsal ve uygulamalı çalışmalar* (pp. 327-341). Pegem Akademi Yayınları.
- Labasque, N., & Labasque–Özdemir, N. (2010). *Kolay gelsin! Türkisch Für Anfänger, Lehrbuch mit Audio-CD* (2. Basım).. Klett Auflage.
- Landmann, A. (2009). *Türkçe Dilbilgisi kitabı* (1. Basım). Harrassowitz.
- Landmann, A. (2009). *Türkçe Fiil ve Sıfat Çekimlerinin Tablosu* (1. Basım). Harrassowitz.

- Landmann, A. (2009). *Türkçe, başlangıç aşamasındaki ve ileri düzeydeki öğrenciler için Dil bilgisi öğrenme kitabı* (1. Basım). Harrassowitz.
- Lehrwerken Deutsch als Fremdsprache* Bd. 2, Julius Groos Verlag. (metin içinde yok)
- Savaşçı, Ö. (2008). *Langenscheidt Praktischer Sprachlehrgang Türkisch: Der Standardkurs für Selbstlerner*. Langenscheidt.
- Storch, G., (1999). *Deutsch als Fremdsprache-Eine didaktik: Theoretische Grundlagen und praktische Unterrichtsgestaltung*. Wilhelm Fink Verlag.
- Tekinay, A. & Tekinay O. (1996). *Günaydın. Türk Diline Giriş. Türkçe Metinler*, (3. Bölüm). Reichert.
- Tekinay, A. & Tekinay O. (2002). *Günaydın, 1. Bölüm Alıştırmalar, 4 CD*, Reichert.
- Tekinay, A. & Tekinay O. (2005). *Günaydın, 2. Bölüm: İleri düzeyde Türkçe Ders kitabı*, Reichert.
- Tekinay, A. & Tekinay, O. (2002). *Günaydın, Einführung in die moderne türkische Sprache* (Teil 1). Reichert.
- Tekinay, A. & Tekinay, O. (2002). *Günaydın, Modern Türk Diline Giriş, 1. Bölüm Çözümler ve Kelime Listeleri* (1. Bölüm). Reichert.
- Tezcan, N. (1998). *Türkçe-Almanca Temel Dil Hazinesi*, Harrossowitz.

EXTENDED ABSTRACT

The teaching and education of Turkish as a mother tongue, first language and foreign language is gaining importance in Germany. In language teaching, textbooks have important functions in determining the specific and general objectives, implementing the lesson plan, selecting the subject to be taught, determining the weight to be given to the subject and the stages of the subject, the method of the lesson, the behaviour of the students and teachers in the classroom, and the selection of course tools and materials. Newly developed learning theories and new approaches in the field of language teaching have revealed the need for the development of textbooks.

Textbooks play a major role in the effective and efficient organisation of Turkish language teaching. In order to analyse the textbooks, which are so important for the effective and efficient organisation of the Turkish lesson, the factors that are effective in the writing of the book are discussed and the relationship between these factors is examined.

In this article, factors such as the lesson plan of Turkish as a foreign language are analysed by taking into consideration factors such as the analysis of Turkish textbooks, the opinion of the society about school and branch, approaches related to education, theories of teaching Turkish as a foreign language, developments in the field of linguistics, textual science and country knowledge, lesson plan and programme of Turkish as a foreign language. Scientific analysis of textbooks requires an interdisciplinary study.

Recent analyses of textbooks include research on grammar topics and country knowledge in textbooks, the effect of textbooks on the learning process and effective learning, regional textbooks, the relationship between foreign language lessons and textbooks. In addition, the researches in these analyses examine the conditions and factors during the formation of textbooks.

In this article, Turkish as a foreign language textbook published in Germany, which have such an important function, are analysed and it is aimed to guide foreigners who want to learn Turkish and bilingual individuals.

In Germany, which is one of the countries where the Turkish population is densely populated, the perception of the foreigner and the understanding of cultural differences gain importance. Language is an element of culture transfer and has meaning and importance. For this reason, Turkish is taught as a course in primary-secondary and universities in Germany and gains importance. In this respect, foreign language courses in Turkish given in these institutions in Germany are subject to legal regulations. In this context, the expectations from Turkish as a foreign language textbook in the language acquisition process are that they address four basic competences, motivate the learner and provide ease of learning. Textbooks should contain exercises appropriate to the students' prior knowledge, age and language level. To make the lesson fun and in this context, creative, active exercises should be formed. The most important factor that motivates the learner in the acquisition of a foreign language is to be able to use the language orally as soon as possible. The fact that textbooks give importance to oral communication brings students closer to learning. Another expectation from Turkish as a foreign language textbook is that the exercises for reading comprehension skills in the textbooks should be oriented towards current life. The inclusion of Turkish culture, current life, traditions and customs should aim to teach Turkish culture to the language learner and to understand this culture. Reading passages should be selected in this direction.

Turkish as a foreign language textbook should be based on four basic skills in accordance with the European Language Portfolio and creative writing and motivational exercises in speaking and writing skills in the linguistic field, that is, in areas based on active areas, should be based on known basics that are easily applied in current life. In addition to the four skills, the grammar skills of each language are important. Exercises in this area should be based on the four skills.

Turkish as a foreign language textbook should provide easy and stress-free language learning and information acquisition. The content should not tire the student and should be seen in current life. Turkish as a foreign language textbook should be prepared in accordance with the age level and should include fun exercises such as games, riddles, puzzles and motivating exercises. With the introduction of Turkish as a foreign language as a subject in the German curriculum, it should be supported by considering the bilingual children.

Turkish as a foreign language textbook should be supported with different and mixed methods. In addition, the external and internal appearance of Turkish as a foreign language textbook should be modern and the exercises should be flexible. The instructor should be able to easily adapt an exercise and text brought from outside to the lesson. The language of the Turkish as a foreign language textbook should be clear and free from terminology and obsolete expressions.

Turkish as a foreign language textbook created by considering the pros and cons of each method, a language learning environment suitable for the real environment should be created.